

Μαρία Κάππου

**Α. Παραδείγματα απαντήσεων
σε ερωτήσεις κατανόησης περιεχομένου
και αναφορικά με τον τίτλο του κειμένου**

Κείμενικός τύπος: άρθρο

Τίτλος: «Τα στερεότυπα ακολουθούν τους σημερινούς Μπίλι Έλιοτ»

Αξιοποιήθηκαν οι ενδεικτικές απαντήσεις (άλλοτε αυτούσιες, άλλοτε προσαρμοσμένες) σε ερωτήσεις του κειμένου με την άδεια της εκλεκτής συναδέλφου Βασιλικής Σταμάτι που είχαν δημοσιευτεί στο διαδίκτυο (28 Οκτωβρίου 2019)

<https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Ffilologikakaidimiourgika.blogspot.com>

Η θεωρία στην πράξη- προσυγγραφικό στάδιο

1^ο βήμα

για να απαντήσω σε ερωτήσεις αναφορικά με το περιεχόμενο και τον τίτλο του κειμένου κείμενα είναι να κατανοήσω τις πληροφορίες του κειμένου

«Τα στερεότυπα ακολουθούν τους σημερινούς Μπίλι Έλιοτ»

Η ταινία *Billy Elliot* (γνωστή στην Ελλάδα ως *Γεννημένος Χορευτής*) είναι βρετανική δραματική κομεντί παραγωγής 2000 σε σκηνοθεσία Στίβεν Ντάλντρι. Τοποθετημένο στην Αγγλία του 1980, η ταινία αφηγείται την ιστορία ενός 11χρονου αγοριού και την προσπάθειά του να γίνει χορευτής.

α. Διαβάσω το εισαγωγικό σημείωμα

Πρόκειται για άρθρο στην κατηγορία Πολιτισμός (Χορός) της εφημερίδας Η Καθημερινή που δημοσιεύεται τόσο στην έντυπη όσο και στην ηλεκτρονική έκδοσή της. Αφορμή για το άρθρο είναι η κυκλοφορία (07/11/2017) των απομνημονευμάτων του Ντέιβιντ Χάλμπεργκ, πρώτου χορευτή του American Ballet Theater και των Μπολσόι. Το άρθρο προσφέρεται για την ανάπτυξη προβληματισμού σε σχέση με την επιβίωση στερεοτύπων ως προς τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας του φύλου.

β. Διαβάσω και κατανοώ το κείμενο-υπογραμμίζω τις κύριες πληροφορίες

και κρατώ σημειώσεις

[1] Εκατοντάδες επαγγελματίες του χορού έσπευσαν να εξομολογηθούν τις τραυματικές εμπειρίες τους στον Σκοι Γκόρμλεϊ όταν, ανιλώντας έμπνευση από την περίπτωση του γιου του, αποφάσισε να γυρίσει το ντοκιμαντέρ «Danseur». Από τον Νουρέγεφ ως τον Ιβάν Βασίλιεφ, μερικά από τα μεγαλύτερα αστέρια του κλασικού χορού είναι άντρες, ενώ εξίσου ανδροκρατούμενες είναι οι θέσεις των καλλιτεχνικών διευθυντών στα μεγαλύτερα μπαλέτα του κόσμου. Τι παράξενο λοιπόν που τα αγόρια εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τα πειράγματα ή τον εμπαιγμό των συνομηλίκων τους, για να μην αναφέρουμε τις προκαταλήψεις των οικογενειών τους εάν τολμήσουν να εκφράσουν την επιθυμία να ασχοληθούν με τον χορό

[2] Στα απομνημονεύματά του, που αναμένονται τον Νοέμβριο, ο Ντέιβιντ Χάλμπεργκ, πρώτος χορευτής του American Ballet Theater και των Μπολσόι, μιλάει με ωμή ειλικρίνεια για τα δύσκολα παιδικά του χρόνια και τον εκφοβισμό που υφίστατο σχεδόν καθημερινά στο σχολείο. Οι συμμαθητές του συνήθιζαν να τον αποκαλούν «αδελφή» και «κορίτσι», ενώ μια μέρα άδειασαν πάνω του ένα ολόκληρο μπουκάλι γυναικείο άρωμα.

[3] Μερικές δεκαετίες αργότερα, φαίνεται ότι κυριαρχούν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις: Το 93% των έφηβων χορευτών που συμμετείχαν σε έρευνα του Wayne State University στο Νιτρώιτ παραδέχτηκε ότι οι συμμαθητές τους τους περιγελούσαν, ενώ το 68% είχε πέσει θύμα λεκτικής ή σωματικής παρενόχλησης. Εκατοντάδες επαγγελματίες του χορού έσπευσαν να εξομολογηθούν τις τραυματικές εμπειρίες τους στον κινηματογραφιστή Σκοι Γκόρμλεϊ όταν, ανιλώντας έμπνευση από την περίπτωση του γιου του, αποφάσισε να γυρίσει το ντοκιμαντέρ «Danseur» με θέμα τις διακρίσεις που υφίστανται οι άντρες χορευτές στη σύγχρονη Αμερική. Πολλοί εξ αυτών δεν

Εκατοντάδες επαγγελματίες του χορού τραυματικές εμπειρίες → ντοκιμαντέρ

Τα μεγαλύτερα αστέρια του χορού και οι καλλιτεχνικοί διευθυντές είναι άντρες

Τα αγόρια αντιμετωπίζουν εμπαιγμό των συνομηλίκων και τις προκαταλήψεις των οικογενειών τους

&

Στα απομνημονεύματα ο πρώτος χορευτής του American Ballet και των Μπολσόι

↓
εκφοβισμός στο σχολείο

&

έρευνα του Wayne State University-έφηβοι χορευτές

λεκτική ή σωματική παρενόχληση

εκατοντάδες χορευτές →
τραυματικές εμπειρίες → στο ντοκιμαντέρ «Danseur»

είχαν να αντιμετωπίσουν μόνο την εκθρόνιση των συμμαθητών τους, αλλά και τις πιέσεις των γονέων τους. Παρά την επιτυχία του «Μπίλι Έλιοτ», η κατάσταση δεν είναι καλύτερη στη Βρετανία, όπου πριν από μερικά χρόνια ένα εντεκάχρονο αγόρι ξυλοκοπήθηκε τόσο βίαια που χρειάστηκε να υποβληθεί σε επέμβαση στο πόδι.

[4] Για την κατάσταση στην Ελλάδα δεν υπάρχουν αριθμητικά δεδομένα, όμως μια βόλτα στην πιο κοντινή σχολή αρκεί για να επιβεβαιώσει το γεγονός πως ο χορός (με εξαίρεση τα είδη που θεωρούνται επαρκώς «αρρενωπά», όπως το breakdancing) παραμένει κατεξοχήν κοριτσίστικη δραστηριότητα. «Αν και τα πράγματα είναι καλύτερα απ' ό,τι παλαιότερα, όταν το να ασχοληθεί ένα αγόρι με τον χορό ήταν σχεδόν απαγορευτικό, οι κοινωνικές νόρμες εξακολουθούν να ορίζουν ποιες δραστηριότητες είναι αποδεκτές για το κάθε φύλο», λέει στην «Κ» η ψυχολόγος και ομαδική αναλύτρια Χαρά Χαριτάκη. Παρότι εργάζεται εδώ και πολλά χρόνια τόσο με παιδιά όσο και με γονείς, η ίδια δεν έχει έρθει ποτέ αντιμέτωπη με ανάλογη περίπτωση, γεγονός που κατά την άποψή της οφείλεται απλούστατα στο ότι το ζήτημα ρυθμίζεται από πολύ νωρίς: οι οικογένειες ωθούν ή πιέζουν τα παιδιά τους, και ιδιαίτερα τα αγόρια, να ακολουθήσουν τις «κατάλληλες» δραστηριότητες από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους, αποφεύγοντας να τα εκθέσουν σε κάτι διαφορετικό. «Στην Ελλάδα παραμένει εν πολλοίς απαγορευμένο για έναν άντρα ή ένα αγόρι να αναπτύξει τη θηλυκή πλευρά του, δηλαδή τα χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές που ταυτίζουμε με τις γυναίκες», συνεχίζει η κ. Χαριτάκη. «Αρκετές φορές οι γονείς εκφράζουν την ανησυχία ότι ο γιος τους προτιμά να παίζει, για παράδειγμα, με κούκλες, ενώ έχουν λιγότερο άγχος για τις κόρες τους, και εκεί φαίνεται η καταπίεση που δέχονται τα αγόρια. Έχω την αίσθηση πως ο χορός τους τρομάζει περισσότερο από τη μουσική ή τις τέχνες, επειδή είναι σωματική δραστηριότητα. Νομίζω πάντως ότι αν κάποιος τους εξηγήσει, είναι δυνατόν να διαχειριστούν τις ανασφάλειές τους».

[5] Φαίνεται ότι στη χώρα μας μόνο τα αγόρια που πραγματικά έχουν πάθος για τον χορό βρίσκουν τη δύναμη να κυνηγήσουν το όνειρό τους, και η ειρωνεία είναι πως αυτά τα θαρραλέα, «δοσμένα» παιδιά έρχονται αντιμέτωπα με κάθε είδους δοκιμασίες. Εκεί, ο ρόλος του γονέα είναι να στηρίξει το παιδί του, υπενθυμίζοντάς του πως δεν υπάρχουν αμιγώς αντρικές ή γυναικείες μορφές έκφρασης, και φυσικά να παρέμβει στην περίπτωση λεκτικής ή σωματικής κακοποίησης. Ταυτόχρονα, είναι χρήσιμο να διδάσκουμε στα παιδιά μας την αξία της προσαρμογής. «Είναι μια λεπτή ισορροπία», υπογραμμίζει η κ. Χαριτάκη. «Είναι σημαντικό να μην υπακούμε τυφλά στα κοινωνικά πρότυπα, αλλά και να γνωρίζουμε πως ζούμε σε μια κοινωνία όπου υπάρχουν πρότυπα, και είναι ταλαιπωρία να βρίσκεσαι συνέχεια απέναντί τους», καταλήγει. [...]

Σανούδου, Χ. (14.10.2017). «Για στερεότυπα ακολουθούν τους σημερινούς Μπίλι Έλιοτ»

Ανακτήθηκε από http://www.kathimerini.gr/930757/article/politismos/xoros/ta-stereotypa-akoloy8oyn-toys-shmerinoys-mpili-eliot?adman_arid=fvaKc__m_ap:gbQr:IKD ουs10/04/2019.

και πιέσεις των γονέων

εντεκάχρονο αγόρι
ξυλοκοπήθηκε στη Βρετανία

Στην Ελλάδα ο χορός θεωρείται
κοριτσίστικη δραστηριότητα

Χαρά Χαριτάκη-όχι ανάλογες
περιπτώσεις.

Επειδή οι οικογένειες ωθούν τα
αγόρια σε άλλες
δραστηριότητες

Γονείς ανησυχούν όταν τα
αγόρια παίζουν με κούκλες, ο
χορός τους τρομάζει
περισσότερο από άλλες τέχνες
επειδή είναι σωματική
δραστηριότητα

Στη χώρα τα λίγα αγόρια που
έχουν πάθος για το χορό έχουν
το θάρρος κυνηγήσουν το
όνειρό τους
αντιμετωπίζουν δοκιμασίες
οι γονείς πρέπει να
υποστηρίζουν την επιλογή των
παιδιών τους και να τα
προστατεύουν

κοινωνία με
στερεότυπα → ταλαιπωρεί
όσους διαφοροποιούνται

Ερωτήσεις κατανόησης περιεχομένου

Ερώτηση 1η Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά απόψεις του συγγραφέα του κειμένου; (Σ ή Λ). Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.

1. Ακόμη και σήμερα οι περισσότεροι θεωρούν ότι ο χορός είναι «κοριτσίστικη ασχολία».
2. Στα απομνημονεύματά του ο Ντίιβιντ Χάλμπεργκ, πρώτος χορευτής του American Ballet Theater και των Μπολσόι αναφέρεται στα μουσικά της επιτυχίας του.
3. Η κ. Χαριτάκη έχει αντιμετωπίσει πολλές περιπτώσεις αγοριών στην Ελλάδα, τα οποία επιθυμούν να γίνουν χορευτές παρά τις απαγορεύσεις των οικογενειών τους.
4. Πολλοί επαγγελματίες χορευτές έχουν υποστεί λεκτική και ψυχολογική βία.
5. Η κ. Χαριτάτου θεωρεί ότι τα αγόρια που θέλουν να γίνουν χορευτές πρέπει να αδιαφορούν για τις κοινωνικές νόρμες.

Απάντηση

1. **Σωστό (2^η παρ.)** Παραδείγματα και αριθμητικά δεδομένα ερευνών στην Αμερική
2. και την Βρετανία)
3. **Λάθος (1^η παρ.)** Εκατοντάδες επαγγελματίες του χορού... “Danseur”)
4. **Λάθος (3^η παρ.)** Παρ’ ότι εργάζεται... αποφεύγοντας να τα εκθέσουν σε κάτι
5. διαφορετικό)
6. **Σωστό (1^η παρ.)** Στα απομνημονεύματά του... άρωμα» και 2^η παρ. « Το 93% των εφήβων χορευτών... παρενόχλησης»
7. **Λάθος (4^η παρ.)** Ταυτόχρονα είναι σημαντικό... καταλήγει»)

Ερώτηση 2^η :Αφού εντοπίσετε το θέμα και τη θέση της συγγραφέα πάνω σ’ αυτό, να προσπαθήσετε να εντοπίσετε τις συγγραφικές προθέσεις/στόχευση.

Απάντηση

Το θέμα του κειμένου είναι η επιβίωση των στερεοτύπων για το ανδρικό φύλο στις μέρες μας, όπως αυτά φαίνονται μέσα από το μπουλινγκ που δέχονται αγόρια και νέοι άντρες που θέλουν να ασχοληθούν με τον κλασικό χορό.

Η θέση της αρθρογράφου είναι επικριτική απέναντι σε αυτή την επιβίωση, όπως φαίνεται ήδη από τον τίτλο του κειμένου και την επιχειρηματολογία που χρησιμοποιεί στη συνέχεια.

Ερώτηση 3^η Ποιες αξίες νομίζετε ότι προβάλλονται στο κείμενο;

Απάντηση

Οι αξίες που προβάλλονται μέσω του άρθρου είναι ο σεβασμός στις προσωπικές επιλογές των συνανθρώπων μας και η ανοχή στο διαφορετικό, ενώ προβάλλεται η αντίληψη του αναφαίρετου δικαιώματος όλων να καθορίσουν οι ίδιοι τη ζωή τους, όπως επιθυμεί ο καθένας. (Βασιλική Σταμάτη)

Ανάπτυξη φράσης του κειμένου

Ερώτηση Τι εννοεί η συγγραφέας με την φράση «*αλλά και να γνωρίζουμε πως ζούμε σε μια κοινωνία όπου υπάρχουν πρότυπα, και είναι ταλαιπωρία να βρίσκεσαι συνέχεια απέναντί τους*» η συγγραφέας; Να αναπτύξετε τη σκέψη της σε 40-50 λέξεις

Απάντηση

Ο συγγραφέας με αυτή τη φράση εννοεί ότι τα κυρίαρχα στερεότυπα και οι κοινωνικές προκαταλήψεις προσδιορίζουν τον τρόπο ζωής και την κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά των κοινωνιών. Τα μέλη της κοινωνίας που διαφοροποιούνται από τις κοινωνικές νόρμες, συχνά στιγματίζονται και γίνονται αποδέκτες μιας προσβλητικής και απαξιοτικής συμπεριφοράς. Γι' αυτό σύμφωνα με την συγγραφέα το τίμημα της διαφοροποίησης είναι επώδυνο. (49 λ.)

Ερωτήσεις αναφορικά με τον τίτλο του κειμένου

Παρατηρώ τα στοιχεία του τίτλου

1. Ως προς το περιεχόμενο

Μπορεί να είναι μια φράση του κειμένου

2. Ως προς τη σύνταξη:

- *Σύντομος/περιεκτικός*
(Λεκτικό σύνολο-απουσία ρήματος);
- *Παρίσι-Αθήνα*
- *Δίχως όρια*
- *Εκτεταμένος/μακροσκελής (Πρόταση/εις);*
- *Ξέρω τι έκανες χτες το βράδυ και με ποιους*
- *Όταν ο Δάσκαλος βοηθά τον έφηβο να δει διαφορετικά τον κόσμο*
- *Περιέχει ερωτηματική πρόταση;*
- *Τώρα θα την ακούσουμε;*
- *Διλημματικός τίτλος;*
- *Τεχνολογία: ευλογία ή κατάρα;*

3. Ως προς τη σίξη

- *Υπάρχουν σημεία σίξης;*
- *Αξιοποιούνται τα σημεία σίξης σχολιαστικά;*

4. Ως προς τη γλώσσα

- *Η γλώσσα χρησιμοποιείται με την αναφορική ή συνυποδηλωτική της λειτουργία; (μεταφορικός λόγος-σχήματα λόγου);*
- *Τα κοινωνικά δίκτυα θρέφουν τον ναρκισσισμό των χρηστών*
- *Εμπεριέχει λέξεις ή φράσεις που προκαλούν εντύπωση;*
π.χ. αργκό, λόγιες λέξεις, ειδικούς όρους, ξένες λέξεις, λογοπαίγνια, αριθμούς, λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες κ.λπ.
παραδείγματα
χρήση της αντίθεσης
- *έντυπος vs ηλεκτρονικός τύπος αναφορά σε ένα σύμβολο*
- *Οι σύγχρονοι ήρωες αναφορά σε ήρωα ταινίας*
- *Οι σύγχρονοι «Billy Elliot» απροσδόκτος συνδυασμός λέξεων*
- *Η σημασία της αποτυχίας για την επιτυχία*

Ερώτηση νοηματικής συνάφειας τίτλου και περιεχομένου *Νομίζεις ότι ο τίτλος του κειμένου είναι κατάλληλος, για να αποδώσει το περιεχόμενο του κειμένου;*

Απάντηση

α) Ο τίτλος: (Τα στερεότυπα ακολουθούν τους σημερινούς «Μπίλι Έλιοτ»...) θεωρείται ως ένα βαθμό κατάλληλος για να αποδώσει το περιεχόμενο του κειμένου. Διότι:

-Στον τίτλο εμπεριέχεται το θέμα του κειμένου (Τα στερεότυπα ακολουθούν...).

-Επίσης, στον τίτλο περιέχεται και η θέση της συγγραφέα, η οποία με τη χρήση των αποσιωπητικών έμμεσα δηλώνει τον προβληματισμό και την αποδοκιμασία της αναφορικά με την επιβίωση των στερεοτύπων για τα αγόρια που θέλουν να ασχοληθούν με τον χορό.

- Τέλος, η αναφορά στον πρωταγωνιστή της ταινίας (« Μπίλι Έλιοτ»...),

-γνωστή στην Ελλάδα ως Γεννημένος Χορευτής/προϊδεάζει όσους αναγνώστες έχουν δει την ταινία.

β) Ωστόσο, για όσους αναγνώστες δεν γνωρίζουν την ταινία ο τίτλος δεν μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματικός, διότι μπορεί να σχηματίσουν την εντύπωση ότι αναφέρεται σ' ένα θέμα που δεν τους ενδιαφέρει.

Ερώτηση αναφορικά με την αποτελεσματικότητα του τίτλου *Αν ο στόχος του κειμένου είναι να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, πόσο αποτελεσματικός θεωρείτε ότι είναι ο τίτλος του κειμένου;*

Απάντηση

Με την ενεργητική σύνταξη και τον μεταφορικό λόγο (τα στερεότυπα ακολουθούν) προσωποποιείται/ δίνεται έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας και, παράλληλα, το ύφος αποκτά προφορικότητα και παραστατικότητα. Η αξιοποίηση του τίτλου μιας ταινίας «Μπίλι Έλιοτ» σε εισαγωγικά επίσης, προσδίδει στο περιεχόμενο πρωτοτυπία και μεγαλύτερη επικοινωνιακή ευστοχία. Με αυτές τις γλωσσικές επιλογές διεγείρεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη και του δημιουργείται η επιθυμία να διαβάσει το κείμενο. Ιδιαίτερα, η χρήση του ονόματος του ήρωα της ταινίας, θα μπορούσε να λειτουργήσει θετικά, κινητοποιώντας την περιέργεια και των σινεφίλ που γνωρίζουν την ταινία.

Ίσως, όμως, να λειτουργεί αρνητικά για όσους την αγνοούν. (διασκευή της απάντησης)